

روش تحقیق

فصل ۵

جامعه و نمونه

استاد: جناب آقای دکتر مقامی

ارایه دهندگان: ناهید زلقی - عطیه بزرگی زاده

➤ **نمونه** گروهی از اعضای یک جامعه تعریف شده است که اطلاعات مورد نیاز پژوهشی به کمک آن حاصل می شود.

➤ **جامعه** مجموعه اعضای حقیقی یا فرضی است که نتایج پژوهش به آن انتقال داده می شود.

تعریف جامعه

اولین قدم برای حصول نتایج رضایتبخش از نمونه گیری تعیین هدف های پژوهشی است. و برای درک این هدف باید جامعه ای را که قصد داریم نمونه مورد مطالعه را از آن انتخاب کنیم تعریف نماییم. این تعریف باید روشن و مشخص باشد.

یک جامعه ممکن است بسیار وسیع باشد و پژوهشگر باید جامعه نامحدود را به محدود تبدیل کند. مثال: دانش آموزان مدارس ابتدایی یک شهر

اصول اساسی نمونه گیری

عمده ترین مسئله نمونه گیری انتخاب واقعی نمونه است.

ملاحظاتى که باید مورد توجه قرار بگیرد:

الف) نماینده واقعی بودن نمونه

ب) تصادفی بودن

دستیابی به این دو مورد زمانی میسر است که هر یک از اعضای جامعه شانس مساوی برای انتخاب شدن داشته باشند.

اولین قدم
آن را داریم.

تهیه لیستی از اعضای جامعه ای است که قصد نمونه گیری از

اصل اساسی نمونه گیری به بیان دیگر:

هیچ نوع رابطه منطقی نباید بین روش نمونه گیری و
ویژگی هایی که باید نمونه گیری شود وجود داشته باشد.

دو اصل عمده تمام روش های نمونه گیری را تحت تأثیر قرار داده است.

۱. احتراز از سوگیری در فرایند انتخاب

۲. افزایش دقت در کلیه مراحل

سوگیری به صورتهای زیر حاصل میشود:

۱. نمونه گیری با یک روش غیر تصادفی انجام شود.

۲. چارچوب انتخاب شامل کلیه اعضای جامعه نباشد.

۳. مواقعی که دسترسی به بعضی از اعضای جامعه غیر ممکن بوده و یا برخی از اعضا علاقمند به همکاری نباشند.

نمونه گیری تصادفی ساده

روشی است که در آن برای هر یک از اعضای جامعه امکان مساوی برای انتخاب شدن فراهم شود.

هر واحد دارای احتمال مساوی (غیر صفر) برای بودن به عنوان عضوی از اعضای نمونه باشد.

هر یک از اعضای جامعه دارای شانس مساوی و مستقل برای انتخاب شدن هستند.

نمونه گیری تصادفی:

۱. با جایگزینی: هر عضو بیش از یک بار شانس انتخاب شدن را دارد.
۲. بدون جایگزینی: هر عضو فقط یک بار شانس انتخاب شدن را دارد. (تصادفی ساده)

برای اطمینان از صحت تصادفی بودن شیوه انتخاب باید مستقل از قضاوت
بشر انجام گیرد. برای این منظور دو روش وجود دارد:

۱. قرعه کشی

۲. جدول انتخاب تصادفی

نمونه گیری منظم

در این روش تمام اعضای جامعه امکان بدون هر گونه نظم و ترتیبی فهرست بندی می شوند. سپس نمونه مورد نظر با استفاده از یک نظم معین از لیست جامعه انتخاب می شود.

$$\text{نظم} = \frac{\text{حجم جامعه}}{\text{حجم نمونه}}$$

نمونه گیری تصادفی:

۱. با جایگزینی: هر عضو بیش از یک بار شانس انتخاب شدن را دارد.
۲. بدون جایگزینی: هر عضو فقط یک بار شانس انتخاب شدن را دارد. (تصادفی ساده)

نمونه گیری طبقه ای

فرایندی است که از طریق آن به زیر گروه های واقعی یا به طبقه های انتخاب شده به عنوان بخشی از آنچه در جامعه وجود دارد دست می یابیم. از این روش زمانی استفاده می شود که محقق علاقمند است مطمئن باشد از هر یک از طبقات جامعه در نمونه او حضور دارند. در این روش جامعه به خرده گروه هایی به نام طبقه تقسیم می شود و نمونه های مستقل از هر طبقه انتخاب می شوند.

مزایا:

- احتمال معرف بودن نمونه را به ویژه در شرایطی که نمونه خیلی بزرگ نباشد افزایش می دهد.

- هیچ گونه انحرافی از اصل تصادفی بودن ندارد.

- بالا بودن دقت این روش نسبت به نمونه گیری تصادفی ساده

نمونه گیری تصادفی خوشه ای

★ زمانی که انتخاب نمونه به صورت مستقیم از اعضای جامعه ممکن نیست ازین روش استفاده می شود.

شبهه نمونه گیری تصادفی ساده است با این تفاوت که در نمونه گیری خوشه ای به جای افراد **گروه ها** به صورت تصادفی انتخاب می شوند.

۱. **تک مرحله ای:** عمل نمونه گیری با استفاده از خوشه فقط یکبار تکرار می شود.

۲. **چند مرحله ای:** عمل نمونه گیری با استفاده از خوشه فقط بیش از یکبار تکرار می شود.

نمونه گیری در دسترس

▶ زمانی که انتخاب نمونه به صورت تصادفی یا غیر تصادفی مشکل و حتی در برخی مواقع غیر ممکن است. نمونه در دسترس گروهی از اعضای یک جامعه هستند که انتخاب آنها فقط به خاطر سهولت در نمونه گیری بوده است.

مزیت: سادگی و سهولت

ضعف: سوگیری احتمال در یافته های تحقیق و عدم توانایی پژوهشگر در تعمیم یافته های پژوهش

نمونه گیری هدفدار

➤ گاهی اوقات بر اساس اطلاعات قبلی از جامعه و یا با عنایت به هدفهای معینی پژوهشگران داوری شخصی خود را برای انتخاب نمونه به کار می برند.

➤ نمونه انتخاب شده معرف جامعه نیست اما در عین حال به کمک آنها میتوان اطلاعاتی را درباره افراد جامعه جمع آوری کرد.

ضعف: امکان دارد قضاوت های پژوهشگر درست نباشد.

اندازه نمونه

تعمیم یافته های تحقیق از نمونه به جامعه همیشه رضایت بخش نیست. چون نمی توان در همه موارد اطمینان داشت که نمونه معرف جامعه است بلکه در اغلب موارد بین نمونه و جامعه اختلاف وجود دارد. اما در صورتی که نمونه به صورت تصادفی انتخاب شود و اندازه آن نیز کافی باشد اختلاف بین نمونه و جامعه کاهش خواهد یافت.

جواب قاطعی برای این که اندازه نمونه چقدر باشد وجود ندارد اما توصیه هایی وجود دارد که نشان دهنده حداقل تعداد آزمودنی ها است:

پژوهش های توصیفی: حداقل ۱۰۰ نفر پژوهش های همبستگی: حداقل ۵۰ نفر

پژوهش های از نوع آزمایشی و علی و معلولی: حداقل ۳۰ نفر

از توجه شما سیاسگزاران پر